

Aleksi Vanninen

Corner Script

Tag-kirjaintyyppin luominen

Tekijä(t) Otsikko	Aleksi Vanninen Corner Script-Tag-kirjaintyyppin luominen
Sivumäärä Aika	35 sivua + 3 liitettä 25.5.2012
Tutkinto	Medianomi AMK
Koulutusohjelma	Viestintä
Suuntautumisvaihtoehto	Graafinen suunnittelu
Ohjaaja(t)	Päätoiminen tuntiopettaja Pekka Krankka Lehtori Juha Pohjola

Tämän toiminnallisen opinnäytetyön projektiosuutena oli graffitikirjaintyyppin suunnittelu. Lopullinen suunnittelu sisältää suur- ja pienaakkosista kirjaimet a–ö eli niin sanotut suomalaiset aakkoset. Lisäksi mukana ovat tarvittavat merkit sekä useita eri ligatuureja, eli kahden kirjaimen yhdistelmiä. Graffitin henkeen kuuluu, että kaikki yhden sanan samat kirjaimet eivät ole täysin samanlaisia toistensa kanssa, joten mukana on myös muutamia lisäkirjaimia täyttämään tämän tarpeen ja luomaan vaihtelua.

Projektin tavoitteena oli luoda tag-kirjaintyyppi, joka on uskottavaa graffitia, mutta samalla myös selkeästi luettavaa ja ymmärrettävää myös graffitiin vihkiytymättömälle.

Tutkimusosuus tarkastelee graffitin syntyä, sen alulle laittajia sekä syitä jotka ovat johtaneet graffitin kehitykseen pienistä puumerkeistä maailmanlaajuisiksi ilmiöksi. Työ erittelee lyhyesti myös graffititaiteen eri osa-alueet ja tyylit. Lisäksi tarkastelen kuvien kautta graffiti-henkisten kirjaintyyppien käyttöä nykypäivänä. Toiminnallisessa osuudessa käyn läpi muotoiluprosessin sekä työvaiheet, jotka kävin läpi päästäkseni lopputulokseen. Työ esitellään ensimmäisistä hahmotelmista kirjainten muotoiluun ja digitalisointiin.

Lopputuloksena syntyi Corner Script -kirjaintyyppi, jota voidaan käyttää erilaisissa kaupallisissa tarkoituksissa lehtien grafiikasta mainontaan ja keikkajulisteisiin, tai vaikkapa vaatteiden painatuksiin. Corner Script haastaa markkinoilla olevat tag-kirjaintyypit selkeydellään sekä luettavuudellaan pysymällä silti uskollisena graffitiperimälleen.

Avainsanat	Graffiti, tag, kirjaintyyppi, fontti, typografia
------------	--

Author(s) Title	Aleksi Vanninen Corner Script-The Creation of a tag-typeface
Number of Pages Date	35 pages + 3 appendices 25 May 2012
Degree	Bachelor of Culture and Arts
Degree Programme	Media
Specialisation option	Graphic Design
Instructor(s)	Pekka Krankka, Teacher Juha Pohjola, Senior Lecturer
<p>The objective of the Thesis was to design a graffiti inspired typeface, a typeface that would be authentic graffiti, yet readable and understandable for those who are not familiar with graffiti, its letters and styles. The different phases of the process that lead to the final typeface were described and analyzed in detail. The birth of graffiti was examined, its originators and the reasons that led to its development to a world wide phenomenon. The different styles and aspects of graffiti art were kept separate. The usage of graffiti inspired typefaces today were also studied through pictures.</p> <p>The final design includes both upper and lower case letters from a to ö, namely the so called Finnish alphabet. In addition to the basic alphabet, all the basic glyphs, a few selected ligatures and a selection of extra letters to showcase the variability in letters, typical to graffiti writing are included.</p> <p>The result of the project is a tag display typeface that can be used in various commercial purposes such as posters, advertising, magazines and street fashion labels. The Corner Script typeface challenges the existing graffiti style typefaces by being clean and readable, yet remaining faithful to its origins in graffiti writing and tagging.</p>	
Keywords	Graffiti writing, tag, lettering, typeface, font, typography

Sisällysluettelo

1	Johdanto	1
	1.1 Aiheen valinta	2
	1.2 Työn tavoitteet	3
2	Graffitin kehitys puumerkeistä taiteenmuodoksi	4
	2.1 Graffitin synty	4
	2.1.1 Philadelhia: jengit ja yksinäiset	4
	2.1.2 Graffiti saapuu New Yorkiin: seinistä juniin	6
	2.2 Graffitin kehitys: tageista Master pieceihin	7
	2.3 Graffitin eri muodot	10
	2.3.1 Tagit	10
	2.3.2 Piecet ja Master piecet	11
	2.3.3 Throw-upit ja bubblekirjaimet	12
	2.4 Tagien eri muodot	13
	2.4.1 Straight letters (suorat kirjaimet)	13
	2.4.2 Script (käsialakirjoitus)	14
	2.4.3 Classic (klassinen)	15
	2.4.4 Drips (valumat)	16
	2.4.5 Adornments (koristukset)	16
3	Graffiti-kirjaintyyppien käyttö ja saatavuus nykypäivänä	17
	3.1 Graffiti-kirjaintyyppien käyttö mainonnassa ja tuotteissa	17
	3.2 Markkinoilla olevia tag -kirjaintyyppettä	23
4	Corner Script -kirjaintyyppin muotoiluprosessi	26
	4.1 Ideointi	26
	4.2 Luonnosvaihe sekä muotojen etsiminen	27
	4.3 Lopullinen toteutus	30
5	Yhteenveto	34
	Lähteet	36

Liitteet (3 kpl)

Liite 1: kuvälähteet

Liite 2: Corner Script kirjaintyyppi

Liite 3: Kirjaintyyppi käytännössä

Olen harrastanut graffitien piirtämistä sekä maalausta vuodesta 1986. Graffitien olennaisin osa ovat juuri kirjaimet. Kirjaimet ja niiden muotoilu ovat siis olleet läsnä elämässäni jo yli 25 vuotta. Graffiteissa minua ovat aina kiehtoneet mahdollisuudet, joilla samoista kirjaimista voidaan muotoilla täysin erinäköisiä, -muotoisia ja -ulotteisia. Lisäksi graffitin maalaamiseen liittyvä prosessi on mielestäni hyvin kiehtova. Ensin työ ideoidaan päässä, sen jälkeen se suunnitellaan paperille ja lopuksi toteutetaan joskus hyvinkin suuressa mittakaavassa seinään.

Olen siis ollut aina kiinnostunut kirjaimista ja niiden muotoilusta. Kun otan kynän käteeni piirtääkseni jotain, ryhdyn perinteisen kuvittamisen sijaan useimmiten muotoilemaan kirjaimia. Minusta tuntuu paljon luontevammalta keksiä jokin sana ja kuvittaa se niin, että sana toimii eräänlaisena kuvana. Pidän siis haasteesta, jossa kirjainten tulee muotoutua dynaamisesti yhteen toistensa kanssa ja tästä kaikesta muotoutuu ehjä kokonaisuus.

Kun koulun typografian kurssit alkoivat, huomasin heti, kuinka kiinnostukseni graffiti-kirjaimiin voisi ulottua myös perinteisenpään typografiaan. Opinnäytetyössäni pyrin siis yhdistämään katutaiteen tämän päivän moderniin kirjainsuunnitteluun.

Graffitit saattavat näyttää ulkopuoliselle täydeltä sekasotkulta. Taiteilijat kuitenkin käyttävät satoja tunteja oman tyylinsä kehittämiseen sekä käsialansa hiomiseen. Suurempia teoksia toteuttaessa pienien yksityiskohtien viilaamiseen saatetaan käyttää päiväkaupalla aikaa ja useampia kerroksia maalia.

Kirjaimiin ja niiden väliseen dynamiikkaan liittyy mielestäni jotain hyvin mielenkiintoista ja haastavaa. Tämä kaikki sopii hyvin pikkutarkalle luonteelleni, eikä suunnitteluun käytetyllä ajalla tunnu olevan mitään merkitystä.

Yleensä graffiti mielletään suureksi ja värikkääksi maalaukseksi seinässä ja tageja, eli käsinkirjoitettuja, tyyliteltyjä puumerkkejä pidetään lähinnä sotkuna. Sitä ne eivät kuitenkaan ole, sillä graffitimaalari aloittaa yleensä aina juuri tagien ja käsialansa harjoittamisella. Tämän jälkeen jatketaan eri tyylisuuntiin ja suurempiin töihin, mutta juuri tagi määrittelee graffitimaalarin (Felisbret, 2009, 110).

Voidaankin sanoa, että tagit ovat aivan yhtä tärkeä osa graffitikulttuuria kuin suuret teokset. Tyyli on olennainen osa kummassakin osa-alueessa ja tökerösti toteutettu työ, oli se sitten tagi tai suuri teos, ei saa arvostusta osakseen.

Toisaalta täytyy todeta, että nykypäivän laittomia graffiteja maalaavissa piireissä työn laadulla ei tunnu olevan enää niinkään merkitystä, vaan mitä uskaliaammassa ja riskimmässä paikassa työ on, sitä enemmän muut harrastajat sitä arvostavat. Maalarit pyrkivät myös tekemään tarkoituksellisesti huonoa ja alkeellista jälkeä, jotta heidän käsialaansa ja tyyliään olisi vaikea jäljittää. Tämä kaikki on yhteydessä yhteiskunnan tiukentuneisiin otteisiin laittomia graffiteja kohtaan.

Henkilökohtaisesti olen kuitenkin sen perinteisen, tyylihakuisen graffitin kannattaja. Tyylin, jossa toinen kirjoitteli voi tunnistaa tekijän vain vilkaisemalla työtä. Tyylin, jossa tagi toimii eräänlaisena taiteilijan tyylylitynä logona, jonka tunnistaa ilman kirjainten lukemistakin tietyn tekijän tunnuksiksi jo pidemmältäkin katsottuna.

Opinnäytetyöni teoriaosuudessa käyn läpi graffitin historiaa, graffitin eri tyylejä sekä tarkastelen kuvien kautta hieman graffitihenkisten kirjaintyyppien käyttöä nykypäivänä. Olen painottanut kuvien käyttöä läpi koko opinnäytetyöni. Kun kyseessä on hyvin visuaalinen ja ehkä hieman tuntemattomampi taiteenala, uskon kuvien käytön helpottavan asioiden sisäistämistä ja ymmärtämistä.

1.1 Aiheen valinta

Opinnäytetyöni aihetta valitessani halusin projektin, jonka aiheesta tietäisin mahdollisimman paljon. Halusin että projektin toteuttaminen olisi minulle mielekästä ja aihe tarpeeksi haastava. Graffitimaalarina olen aina kiinnittänyt suurta huomiota omaan käsialaani ja sen jatkuvaan kehittämiseen. Graffitihenkisiä kirjaintyyppejä löytyy tänä päivänä runsaasti markkinoilta, mutta niiden taso on yleisesti ottaen uskomattoman huono. Alan harrastaja huomaa saman tien, kun kirjaintyyppi on alaan vihkiytymättömän käsialaa ja tämä tilanne tulee vastaan valitettavan usein. Tavoitteenani oli toteuttaa uskottava ja luettava tag-kirjaintyyppi, johon myös graffitiin vihkiytyneet henkilöt voisivat olla tyytyväisiä. Toiveenani oli myös, että graffitiin perehtymättömät ihmiset osaisivat arvostaa suunnittelemaani kirjaintyyppiä sen selkeyden, luettavuuden sekä kirjainten välisen dynamiikan ansiosta.

Valitsin tag-kirjaintyyppin valmistamisen haasteena ja uskon sen tulevan myös tarpeeseen. Tämän päivän markkinoilla on paljon graffiti-henkisiä kirjaintyypppejä, mutta valittavan moni niistä on täysin alaan vihkiytymättömien tekemiä ja tämä todella näkyy kirjaimista.

Markkinoille on myös ilmestynyt viime vuosina graffiti-kirjaintyypppeihin erikoistuneita valmistajia, mutta jopa heillä kirjainten yhteensopivuus on monesti jätetty hieman huomiotta. Kirjaimet ovat siis erillisinä täysin uskottavia, mutta kun niitä latoo peräkkäin lauseeseen, ne eivät välttämättä sovikaan yhteen toistensa kanssa. Tämä onkin työni tavoitteita ajatellessa sen kulmakivi: saada uskottavat, mutta kaikille luettavat tag-kirjaimet sopimaan yhteen toistensa kanssa lauseesta riippumatta. Monen markkinoilta löytyvän tag-kirjaintyyppin kohdalla on myös valitettavaa todeta, että kirjainten muotojen viimeiseen hiontaan ei ole käytetty juuri aikaa. Oman työni kohdalla pyrin välttämään näitä oikopolkuja ja muotoilen kirjaimet sekä merkit mahdollisimman pitkälle, jotta niistä ei löytyisi virheitä ja epämuodostumia suuremmassakaan koossa tarkasteltuna.

Graffiti ei muotoudu helposti kirjaintyyppiksi, jos suunnittelija ei ole graffiteihin perehtynyt. Monilla suunnittelijoilla ongelmaksi muodostuu ymmärryksen puute siihen, kuinka kurinalaisia ja huolellisia graffitimaalarit ovat taiteessaan. (Handselecta 2005.)

Toteutin aiemmin yhden opinnäytetyötäni vastaavan kirjaintyyppin kirjainmuotoilun kurssillamme. Pidän tätä kurssilla tehtyä kirjaintyyppiä harjoitusversiona varsinaiselle opinnäytetyölleni. Kirjainmuotoilun kurssityön kirjaimia suunnitellessa ja yhteen sovittaessa tuli vastaan monia haasteita sekä ongelmia, joita olen pyrkinyt ratkomaan entistä huolellisemmin opinnäytetyöni kohdalla. Toteutin kurssilla tekemäni kirjaintyyppin Wacom-tabletilla piirtäen. Uuden kirjaintyyppin kohdalla päätin, että en ota oikopolkuja, vaan suunnittelen kaikki merkit ensin graffitin perinteisimmällä työkalulla eli huopatussilla suoraan paperille. Tietokoneella myöhemmin kirjaimia jäljentäessäni pyrin siihen, että lopulliset kirjaimet ja merkit muistuttaisivat mahdollisimman paljon tätä huopatussin jälkeä ylimääräisine lenkkeineen ja huopatussin kulman asentoineen.

On myös mainittava, että suunnittelemani kirjaintyyppi on tarkoitettu lähinnä otsikkokäyttöön sekä lyhyiden virkkeiden kirjoittamiseen. Käyttötarkoituksia voisivat olla muun muassa mainokset, esitteet, kirjat, aikakauslehdet, vaatepainatukset sekä erilaiset grafiikat lumilaudoista katumuotikenkiin.

2 Graffititaiteen kehitys puumerkeistä taiteenmuodoksi

2.1 Graffitin synty

Graffiti on ollut olemassa aina sivilisaation syntymisestä saakka. Sen teemat ja motivaation lähteet ovat säilyneet samankaltaisina jo vuosisatoja: rakkauden julistukset, poliittiset lausunnot sekä kauneuden arvostaminen kirjallisten lainausten muodossa. Ihmisillä on siis aina ollut jonkinlainen tarve julistaa ajatuksiaan, mielipiteitään sekä tuntemuksiaan julkisissa tiloissa. (Felisbret 2009, 10.)

Maailmanlaajuisesti jo muinaisista ajoista moderniin aikaan graffitin muoto ja sisältö on pysynyt muuttumattomana aina 1960-luvun puoliväliin asti. Tällöin alkoi kehittyä paljon suuremman mittakaavan omaava graffiti Philadelphiassa, Yhdysvalloissa. Ennen tätä graffitia oli pitkälti mahdotonta arvioida pelkillä tyylliseikoilla. Aikaisen graffitin muoto ja koko olivat samaa luokkaa kuin kirjoitettu sana, mutta Philadelphiassa ilmestynyt graffiti oli erilainen. Visuaalisesti se muistutti sosiaalista protestigraffitia, joka oli levinnyt jo laajalle useissa kaupungeissa. Tämä uusi graffiti ei kuitenkaan ollut ideologista eikä poliittista. (Stewart 2009, 13.)

2.1.1 Philadelphia: jengit ja yksinäiset

Kaksi akateemisen koulutuksen saanutta tutkijaa olivat tulleet siihen johtopäätökseen, että graffitia on kahdenlaista; territoorista merkkausta sekä yksinäisten tekijöiden kirjoituksia. Graffitit olivat nuorten jengien käyttämiä uhkailu- ja pelottelukeinoja muita ihmisiä kohtaan ja niillä merkattiin omat reviirit ja kirjoitusten koko määritteli varoitusten vakavuuden. Uhkaavimmat graffitit sijaitsivat jengien alueiden keskuksissa, joissa he pitivät päämajojaan. (Stewart 2009, 13.) Yleisin käytetty väline merkkaamiseen oli "Magic Marker" eli leveäkärkinen huopatussi.

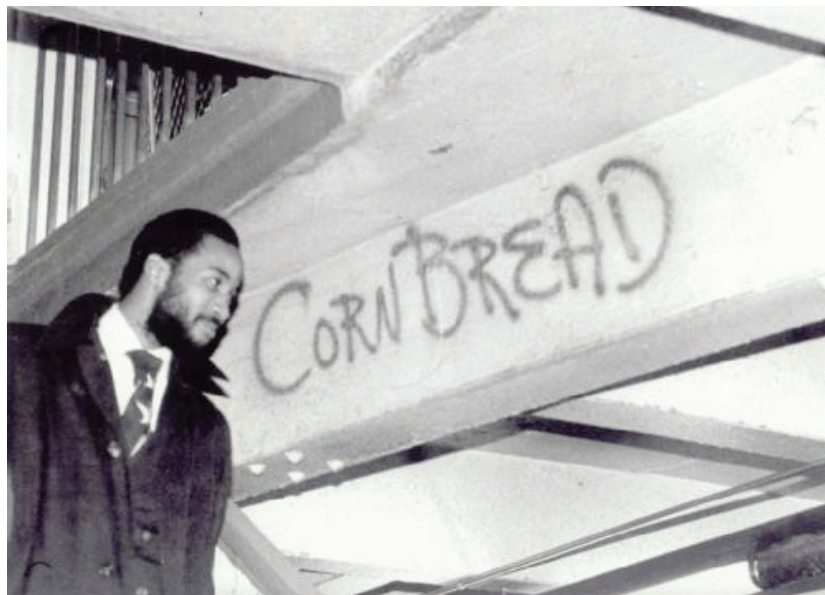

Kuva 1. "Surenos 13" jengin merkki. Newnan, Yhdysvallat.

Yksittäiset graffitin kirjoittajat (writers) eivät puolestaan yleensä kuuluneet jengeihin tai puolustaneet minkäänlaista reviiriä. Heidän ainoa tarkoituksensa oli saada nimensä esille mahdollisimman moneen paikkaan ja mitä näkyvämmiin, sen parempi.

Kaksi ensimmäistä yksittäistä graffitin kirjoittajaa olivat Cornbread ja Cool Earl. He kirjoittivat nimensä julkisiin paikkoihin, joihin ei näyttänyt olevan pääsyä, kuten moottoriteiden siltoihin. He olivat myös ensimmäiset, jotka käyttivät spraymaalaa puumerkkiensä kirjoittamiseen. (Stewart 2009, 14.)

Yksittäisten graffitin tekijöiden välinen kilpailu oli kova ja tämä puolestaan motivoi heitä kirjoittelemaan mahdollisimman hankaliin ja näkyviin paikkoihin. Pian he huomasivat julkisen liikenteen antavan heille entistä suuremman yleisön ja näin alkoi busseihin ja metroihin kirjoittelu. Lähestyttäessä 1960-luvun loppua Philadelphian bussit ja metrot alkoivat olla täynnä puumerkkejä ja samanaikaisesti graffititrendi oli vasta alkamassa New Yorkissa. (Stewart 2009, 14.)

Kuva 2. Philadelphialainen Darryl "Cornbread" McCray taginsa vieressä.

2.1.2 Graffiti saapuu New Yorkiin: seinistä juniin

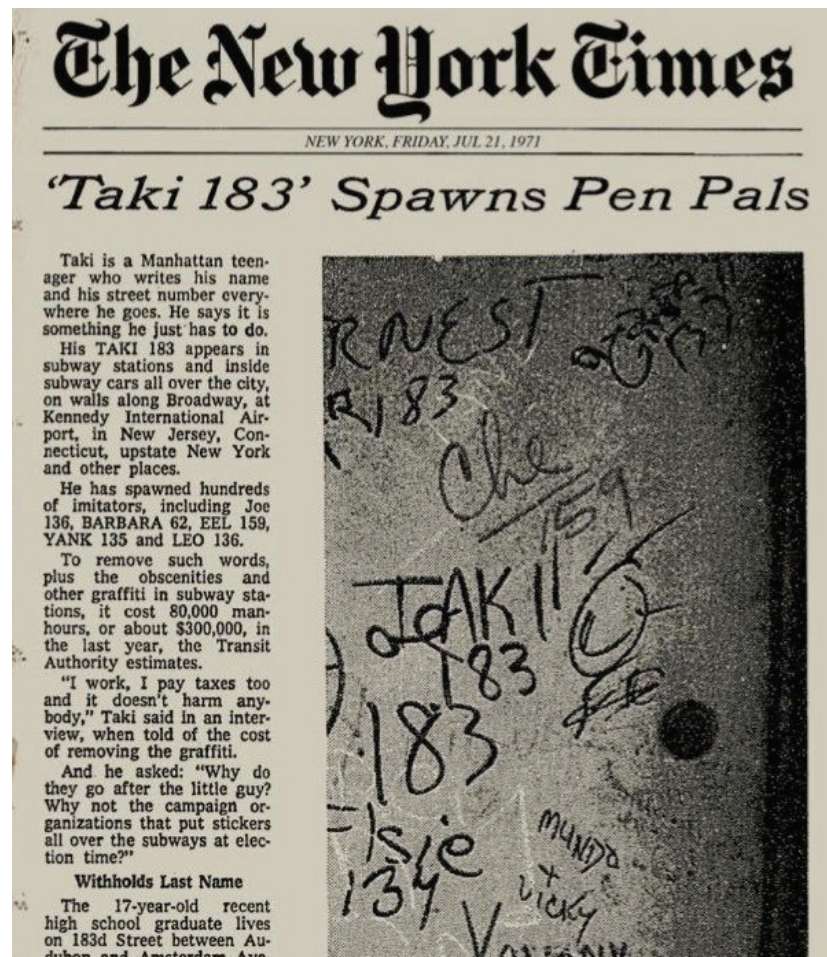
New York Timesissä ei ilmestynyt yhtään graffitia käsittelevää lehtiartikkelia vuosien 1950 ja 1971 välillä. Vuoden 1971 lopulla tilanne oli kuitenkin toinen: artikkelit graffitista olivat jokapäiväistä luettavaa ja tavoittivat miljoonia lukijoita päivittäin. Graffiti muodosti kukoistavan visuaalisen katalogin suurelle nuorelle ryhmälle. Ennen graffiti oli yksinäisten, toisille tuntemattomien tekijöiden aikaansaannosta. Nyt metroihin kirjoittelevat nuoret halusivat saada mahdollisimman paljon julkisuutta toistensa keskuudessa ja ottivat mielellään kaiken mahdollisen julkisuuden vastaan. He muuttivat salamyhkäisen puuhastelun kaupalliseen mainontaan verrattavaksi ilmiöksi.

He kokeilivat omilla logon kaltaisilla puumerkeillään lisäämällä niihin erilaisia liitteitä ja merkkejä. Jotkut muuttivat jo olemassa olevat nimensä uuteen, koska pitivät siitä, mil-
tä joku kirjainyhdistelmä näytti esteettisesti. Tämä uudenlainen graffiti alkoi kukoistaa rakennuksien kyljissä, leikkikentillä, metroasemilla ja julkisessa liikenteessä.

Kesän 1969 aikana useat Magic Markereilla kirjoitetut nimet olivat vallanneet New Yorkin katukuvan, joista nimi TAKI 183 (kuva 3) nousi yli muiden. Tämä merkki levisi nopeasti Washington Heightsista lähes jokaiseen julkiseen paikkaan New Yorkissa. Taki 183, joka oli kotoisin Washington Heightsista, aloitti kirjoittamisen omalla alueellaan ja siirtyi pian metroihin ja muihin julkisiin liikennevälineisiin. Hän ei ollut koskaan kuulutkaan Philadelphian Cornbreadistä, mutta sanoi syynsä graffitien tekemiseen olevan hyvin samanlaiset: "Olin kyllästynyt enkä halunnut olla tekemisissä huumeiden kanssa, joten aloin kirjoittelemaan nimeäni pitkin kaupunkia." (Stewart 2009, 19-20.)

Taki sanoo saamansa julkisuutensa johtuneen hänen työstään lähettinä, jolloin hän joutui kiertämään pitkin Manhattania ja sen parempiakin alueita. Lehdistön edustajien asuessa juuri näillä paremmilla alueilla kiinnitti Taki heidän huomionsa sinne tekemil-
lään tageilla. Jos esimerkiksi Harlemissa asuva kirjoitti nimeään vain omalla alueellaan, vain kyseisellä alueella asuvat ihmiset näkivät kirjoitukset. (Stewart 2009, 20.)

Kesän 1971 aikana graffitin toinen sukupolvi aloitti kirjoittelemaan New Yorkin met-
roasemille. Kilpailu siirtyi nopeasti metroasemilta itse metrovaunujen kylkiin ja niiden sisäosiin. Spraymaali oli astunut kuvioihin ja nämä hyvän mielikuvituksen omaavat nuoret alkoivat valmistaa entistä suurempia ja värikkäämpiä nimiä sekä kuvioita vaunu-
jen kylkiin erottuakseen muista. Tällöin graffitista tuli myös jatkuva uutisaihe mediassa. (Stewart 2009, 41.) Median suhtautuminen graffitiin oli aluksi utelias, haluttiin selvittää

Kuva 3. "Taki 183" New York Timesissa vuonna 1971 (luku tagin perässä ilmaisee kadun numeron jolla kirjoittaja asuu).

mistä tässä uudessa ilmiössä oli kysymys. Myöhemmin kun graffiti oli täyttänyt kaikkien metrovaunujen ulko- ja sisäosat, ei suhtautuminen ollut enää yhtä positiivista. Ihmiset eivät voineet ymmärtää mistä tässä alakulttuurissa oli kysymys, mikä sai nuoret viettämään yönsä metrovarikoilla töhrimässä julkista omaisuutta.

Kirjoittelusta tuli satojen nuorten elämäntapa, johon kuuluivat tietyt käyttäytymistavat, kokoontumispaikat, oma sanastonsa ja käsitys kauneudesta. Graffitikulttuuri alkoi muodostua. (Isomursu & Jääskeläinen 1989, 15.)

2.2 Graffitin kehitys: tageista Master pieceihin

Kun asialle omistautui yhä enemmän nuoria, alkoi tyyliä. Oli keksittävä jotain uutta erottuakseen tagien joukosta. Tyylistä tuli keskeinen graffitin kriteeri. Enää ei riittänyt, että nimi näkyi kaikkialla, vaan hyvän kirjoittajan maineeseen pääsy edellytti omien kirjaintyylien kehittelyä. (Isomursu & Jääskeläinen 1989, 16.) Graffitikirjoittaja ei pel-

kästään kommunikoi nimeään julkisuuteen. Kirjoittelu ilmaisee ja kuvaa taiteilijan omaa persoonaa ja on harmonisen fyysisen liikkeen heijastuma. Kirjaimet ja tavat, joilla ne sulautuvat yhteen omaavat usein täysin oman tyylinsä. Tämä kuvaa yleensä taiteilijan omaa käsialaa tai tyyliä. (Walde 2011, 7.) Kopiointi (biting) on seikka, joka erottaa tosi tekijät harrastelijoista. Kun kyseisessä kulttuurissa juuri tyyli on se muista erottava tekijä, ei suoranaista kopiointia hyväksytä. Pyrittiin siis keksimään omia muotoja ja kuvioita, joilla erotuttaisiin muista.

Monet valitsivat kirjoitusten massasta erottuvia iskeviä nimimerkkejä itselleen. Kokeiltiin erilaisia nimiä ja seurattiin minkälaisen vastaanoton ne saivat muilta kirjoittelijoilta. Kirjainyhdistelmiä valittiin myös sen mukaan, miltä sana näytti visuaalisesti muodostan kirjainyhdistelmistä eräänlaisia logoja. (Stewart 2009, 46.) Tyyllittelyn myötä tekstit alkoivat muistuttaa yhä enemmän kuvia tekstistä (Isomursu & Jääskeläinen 1989, 16).

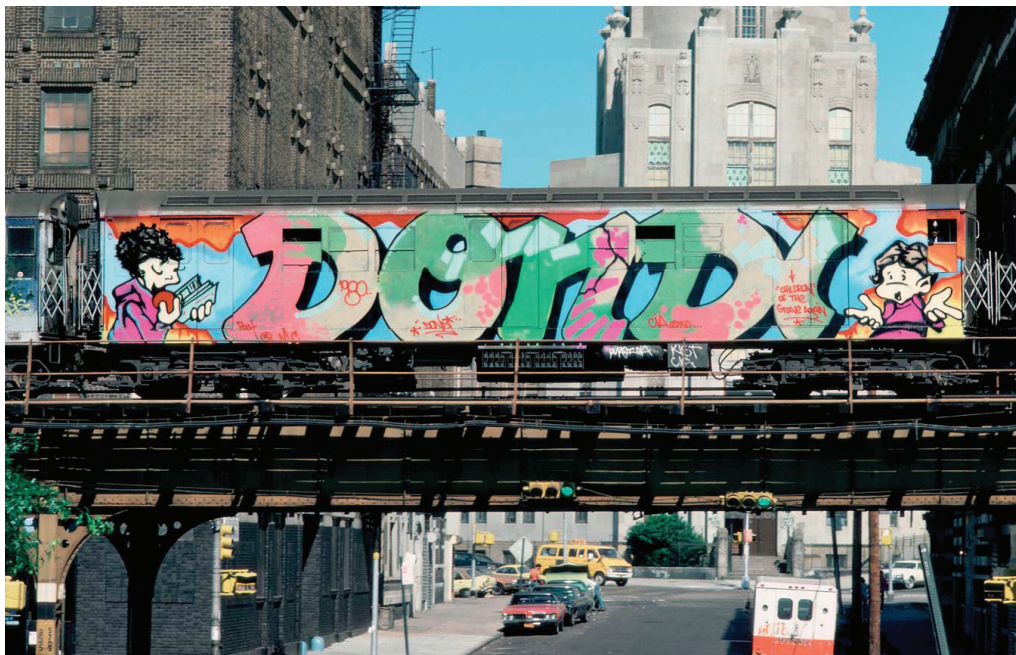
Massasta erottuminen aiheutti uuden konseptin synnyn: pelkkien kirjoitettujen kirjaimien sijaan saatettiin nimi maalata luomalla kirjaimille ääriviivat. Ääriviivoin valmistetut kirjaimet olivat huomattavasti suurempia ja näkyvämpiä kuin kirjoitetut. Niillä saatettiin maalata metron kylkeen niin, että nimi täytti alueen junavaunun alareunasta aina ikkunoiden alareunaan asti. Kirjoittelija nimeltä Cliff 159 (kuva 4) on valtaosan mielestä ensimmäinen, joka kirjoitti nimensä tätä ulkolinjoja hyödyntävää tekniikkaa käyttäen. Luultavasti hän oli myös ensimmäinen, joka loi niin sanotun Master piecen, eli työn, jossa yhdistyvät suuri koko, kirjaimien ulkolinjat sekä kirjainten sisällä oleva väritys ja erilaiset kuviot. (Stewart 2009, 62.)

Kuva 4. "Cliff 159" New York, 1982.

Pian sen jälkeen, kun kirjoittelijat alkoivat toteuttaa Master piecejä alkoi kiinnostus kirjainmuotoihin. Kirjoittelijat painivat ongelman parissa kirjain kerrallaan, jättämällä samalla huomioimatta koko sanan luoman kuvan tärkeyden. Kun uusi ja vaikuttavan näköinen kirjainmuoto ilmestyi metron kylkeen, saattoivat kirjoittelijat muuttaa vain juuri sen yhden tietyn kirjaimen ulkomuodon sanastaan. Monet jopa keksivät uusia sanoja, jotta saisivat tämän uuden kirjainmuodon sisällytettävä omaan nimeensä. Topcat 126 oli philadelphiasta Harleemiin muuttanut nuori kirjoittelija, joka sai graffitin harrastajien sekä median tunnustuksen New Yorkiin tuomastaan philadelphialaisesta tyylistä. Hän esitteli edistyneemmän tyylin, jossa kirjaimet olivat samassa koossa ja mittasuhteissa toistensa kanssa. (Stewart 2009, 64.)

Ensin maalattiin parilla värillä, sitten käytettiin useampia värejä. Graffiteista tehtiin yhä suurempia: kun yksi maalasi nimensä junan kylkeen ikkunasta alaspäin, toinen pani paremmaksi ja maalaten katosta lattiaan. Kolmas maalasi jo koko junan vaunun ja lopulta maalattiin kokonainen juna. (Isomursu & Jääskeläinen 1989, 16.) Kehitystä ei voitu enää pysäyttää.

Kuva 5. "Dondi" Whole car. New York, 1980.

2.3 Graffitin eri muodot

Tänä päivänä graffitissa on kolme perusmuotoa; tagit, throw-upit sekä piecet. Jokaisella on oma selkeä ulkoasunsa ja tarkoituksensa. Kirjoittelijat käyttävät uskomattoman paljon aikaa ja vaivaa kehittäkseen taitojaan kussakin eri tyyliä. Monet kirjoittelijat erikoistuvat yhteen tyyliin, kun toiset pyrkivät olemaan taitajia jokaisella osa-alueella. (Felisbret 2009, 108.) Voisi sanoa, että kaikki kolme edellä mainittua tyyliä kuuluvat jollain tavalla graffititaiteilijan kehityskaareen. Tagilla aloitetaan ja kehitetään pohja omalle tyyliille. Throw-ypeilla harjoitellaan maalipurkkien käyttöä ja haetaan enemmän näkyvyyttä. Pieceillä todistetaan taidot graffitimaalarina ja taiteilijana.

2.3.1 Tagit

Tagi, tai "hand style", on pohjimmiltaan nimikirjoitus. Se on graffitin oleellisin muoto. Tagit ovat pää-asiallisesti tarkoitettu esille pääsemiseen ja oman nimimerkin näkyvyyden lisäämiseen. Niillä myös signeerataan suuremmat työt kuten throw-upit, piecet sekä suuremmat muiden graffitimaalareiden kanssa toteutetut yhteistyöt eli produktiot. (Felisbret 2009, 110.)

Tagit -osioon olen ottanut mukaan arvostettujen graffitimaalareiden kommentteja, mielipiteitä sekä ajatuksia joita juuri tagien kirjoittelu heissä herättää.

DURO: Tagi on se mistä sinä aloitat. Jokainen kirjoitteli on varmasti aloittanut tageilla. Eivät he aloittaneet suoraan tekemällä piecejä, he aloittivat tageilla ja jatkoivat siitä tullakseen monipuolisiksi kirjoittelijoiksi. Voit maalata throw-uppeja, piecejä, wild-stylejä, tageja, mutta juuri tagi määrittelee sinut graffitimaalarina. (Felisbret 2009, 110.)

SP ONE: olen käyttänyt vuosia kehittäkseni hand styleäni. Minulle hand style on graffitin perusta (Felisbret, 2009, 112).

Myöhäisellä 1960-luvulla ja tultaessa 1970-luvulle suurin osa tageista oli kirjoitettu hyvin yksinkertaisilla kirjaimilla. Kirjoitteli, jolla oli eniten tageja katukuvassa oli kuuluisa, eli tagien määrä oli kirjoittelun ensimmäinen tie kuuluisuuteen. Kun kirjoittelusta tuli suosittua ja yhä useampi nuori teki sitä, kuuluisuuden ja arvostuksen saaminen pelkän määrän perusteella ei enää riittänyt. Tässä vaiheessa kirjoittelijat alkoivat kehittää omia tyyliään erottuakseen muista ja saadakseen huomiota. Tageilla on lukemattomia eri tyyliä. Ne voivat olla hyvin yksinkertaisia ja selkeitä tai äärimmäisen komplekseja ja vaikeaselkoisia. Tagin esteettisyys mitataan sen siisteyden, tyylin ja omaperäisyyden mukaan. (Felisbret 2009, 112.) Samaa voisi verrata esimerkiksi yritysten logoihin sekä

Kuva 6. "Bates" tagi.

liikemerkkeihin. Pyritään luomaan mahdollisimman erottuva ja uudenvuotoinen tunnus, joka on tunnistettava, mieleenpainuva ja tyylikäs.

2.3.2 Piecet ja Master piecet

Piece, lyhenne sanoista "master piece", on taiteellinen ja hyvin monimuotoinen kirjoittelun tyyli. Pieceissä tyyllitellyt kirjaimet on korostettu väreillä, syvyydellä sekä erilaisilla muodoilla ja kuvioilla. Ensimmäiset piecet olivat tagien kehittyneempiä asteita, joihin oli luotu ulkolinjat toisella värillä. Ulkolinjojen tekeminen oli hyvin yksinkertainen askel, mutta sillä oli suuri vaikutus graffitin kehitykseen. Ensimmäiset master piecet ilmestyivät 1972, jolloin SUPER KOOL 223 Bronxista sekä WAP Brooklynista ottivat ensimmäisiä askeleita kohti uutta aikakautta graffitissa. Piecejä tehdään kahdella eri tyyllillä: suorilla kirjaimilla sekä wild style -kirjaimilla. Nämä kaksi muotoa ovat lukemattomien alakategorioiden perusta. (Felisbret 2009, 120.)

Suorat kirjaimet (straight letters), jotka ovat myös tunnettuja nimellä "block letters" ovat hyvin samankaltaisia perusaakkostomme kanssa. Niillä voi olla päätteet, ne voivat olla kursiivia, ne saattavat olla ohuita tai paksuja, korkeita tai matalia. Kirjoittelijat käyttävät suoria kirjaimia monista syistä, mutta lähinnä uskottavuuden vuoksi. Suorat kirjaimet ovat hyödyllisiä jos halutaan, että kohteena on suurempi yleisö kuin pelkät kirjoittelijat tai jos halutaan, että kirjaimet voidaan lukea pitkältä etäisyydeltä. (Felisbret 2009, 120.)

Wild style on puolestaan huomattavasti perinteisiä kirjaimia monimutkaisempi muoto. Wild style -kirjaimet ovat abstrakteja, ne vääntyvät, taittuvat ja menevät kasaan, kiertyvät, yhdistyvät ja rikkoutuvat kirjainten harmoniseksi kokonaisuudeksi. Erilaisten

yhdistelmien ja mahdollisuuksien rajana toimii ainoastaan taiteilijan oma mielikuvitus. Monet määrittelevät wild stylen olevan graffitikirjoittelijan luovuuden mittari ja osa-alue graffitista joka, erottaa sen muista taiteenmuodoista. Kun suorat kirjaimet on suunnattu suuremmalle yleisölle, niin wild style on tarkoitettu pelkästään graffitikirjoittelijoille. (Felisbret 2009, 120.) Wild style -tyylissä graffititaiteilija pääsee näyttämään monimutkaisten kirjainmuotojen hallintakykynsä, vaikka kyseessä on hyvin sekavan näköinen tyyli, on kaiken oltava silti kontrolloitua ja dynaamista.

Kuva 7. Wild style Master piece.

2.3.3 Throw-upit ja bubblekirjaimet

Throw-up oli viimeinen tärkeä graffitin muoto graffitin kehityskaaressa. Throw-up on periaatteessa pikaisesti tehty ja hyvin yksinkertaistettu piece, piece, joka on kirjaimellisesti "oksennettu" seinään. Throw-upit tekevät sanasta huomattavasti runsaamman kuin pelkkä tagi, mutta kuluttavat vähemmän aikaa ja maalia kuin piecet. Throw-uppien oleellisin tarkoitus on määrä: ne tehdään nopeasti ja niitä tehdään mahdollisimman paljon. (Felisbret 2009, 128.)

Throw-upit tehdään perinteisesti kahdella värillä. Kirjainten sisäosat maalataan hyvin ohuella maalikerroksella, joka on jopa hieman läpinäkyvä. Kirjaimet muotoillaan sen jälkeen hyvin reippaalla ulkolinjalla ja värillä, joka erottuu hyvin kirjainten sisäosan väristä. (Felisbret 2009, 18.)

Throw-upeilla on useita erilaisia tyylejä. Yleisin tyyli on johdettu tietynlaisesta piece-tyylistä, joka tunnetaan nimellä "softie" tai "bubble-kirjaimet" - pyöristetyt kirjaimet

pehmeillä, pullistelevilla reunoilla. Tämä tyyli syntyi 1970-luvun puolivälissä metrojen maalausbuumin ollessa kovimmillaan. Tämän aikakauden jälkeen tyylit alkoivat hieman vaihdella, mutta bubble-tyyli on yhä kaikista yleisin ja suosituin. (Felisbret 2009, 128.)

Kuva 8. "Cap" throw-up. New York, 1980.

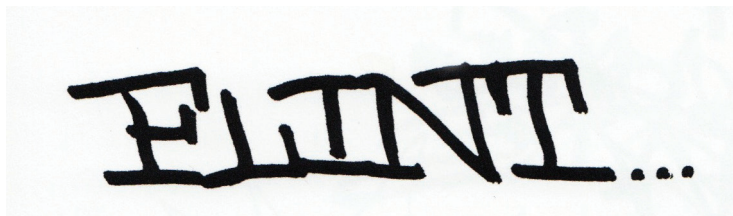
CAP: Ei suurimpia, ei kauneimpia, vaan määrällisesti eniten. Jotain jokaisessa junavaunussa (Style Wars, Yhdysvallat 1983.)

2.4 Tagien eri muodot

2.4.1 Straight Letters (suorat kirjaimet)

Suorat kirjaimet mukailevat hyvin paljon perinteisiä kirjaintyypppejä. Suorat kirjaimet ovat usein tehty suuraakkosin helpottamaan niiden luettavuutta.

FLINT: Kun kirjoittelu alkoi New Yorkissa se oli tarkoitettu kirjoittelijoilta toisille kirjoittelijoille. Kun minä aloitin, se oli New Yorkin työssä käyville ihmisille, ihmisille, jotka olivat jääneet loukkuun työhönsä ja sen tuomiin rutiineihin. Niille, joiden piti huolehtia perheistään ja jotka olivat menettäneet yksilöllisyytensä ja nuoruuden unelmansa. Joten tein omasta tagi-tyylistäni siistiä ja luettavaa suurelle yleisölle. Halusin, että heidän olisi helppo ymmärtää näkemänsä. (Felisbret 2009, 118.)

Kuva 9. "Flint" Straight Letters -tyylin tagi.

2.4.2 Script (käsialakirjoitus)

Script-tagit on johdettu perinteisistä käsinkirjoitetuista kirjaintyypeistä, mutta kirjoittelijat muuntavat ja tyyllittelevät niitä luodakseen omat yksilölliset kirjainmerkkinsä.

TEAM: Graffiti on minulle rytmiä, tagillani on sulava, pyöristynyt rytmi, joka toistuu jokaisen kirjaimen kohdalla. Siinä on selkeä graafinen tyyli ja minusta tuntuu hienolta sitä kirjoittaessa. (Felisbret 2009, 118.)

LEE QUINONES: Rakastan script -tyyliä, se on tapa, jolla saan tehtyä nimestäni symbolin, enemmän kuin pelkän sekalaisen kokoelman kirjaimia. (Felisbret 2009, 118.)

Minulle juuri script -tyyli on ollut aina lähinnä sydäntä. Pidän tavasta, jolla se sekoittaa kalligrafian ja jopa japanilaisen merkkien muotoilun. Kirjaimet soljuvat eteenpäin sulaviin muotoihin vaihtelevalla, mutta jouhevalla rytmillä. Tagin kirjoittaminen ei ole pelkkää kirjoittamista, vaan kuten kalligrafiassa, kirjaimiin ja niiden muotoiluun laitetaan paljon tunnetta. Juuri rytmi ja sulavat, välillä hyvin pitkiksikin venyvät huopatussin vedot antavat kirjoittajalle oman tunnetilan, jota voi mielestäni verrata taiteen tekemisessä vallitsevaan tilaan.

Kuva 10. "Team" Script -tyylin tagi.

2.4.3 Classic (klassinen)

Classic -tagityyli sisältää kirjaimia, joissa on merkkejä sekä luonnetta, jotka ovat kehittyneet nimenomaisesti juuri graffityhteisön kesken. Kirjoittelijat muuntelevat kirjainten kokoja ja suhteita ja lisäävät erilaisia merkkejä ja graafisia elementtejä sanojensa ympärille saadakseen niistä yksilöllisiä typografisia kuvia. (Felisbret 2009, 118.)

Kuva 11. "Stay High 149" Classic -tyylin tagi.

2.4.4 Drips (valumat)

Kirjoittelijat täyttävät tussinsa tarkoituksellisesti liian täyteen musteella niin, että tagia tehdessä muste valuu siitä pitkin pintaa, jolle tagi on kirjoitettu. Valuvat tagit olivat hyvin suosittuja 1970-luvun lopulla ja ovat suurta muotia kirjoittelijoiden keskuudessa yhä tänäkin päivänä. (Felisbret 2009, 118.)

Kuva 12. Drips -tyylin tagi.

2.4.5 Adornments (koristukset)

Tagit koristellaan usein erilaisilla graafisilla elementeillä, kuten kruunuilla, tähdillä, pisteillä, nuolilla, pyhimyskehillä sekä muilla kuvioilla. Toisin kuin jengi-graffitissa, useimmat näistä kuvioista eivät omaa minkäänlaista erikoismerkitystä. Ne on yksinkertaisesti tarkoitettu lisäämään visuaalista viehätystä tai ainutlaatuisuutta tagissa. (Felisbret 2009, 118.) Koristukset ovat hyvä tapa lisätä tagin tunnistettavuutta. Kun kirjoitteli koristaa taginsa joka kerta samoilla elementeillä, syntyy kokonaisuudesta eräänlainen tunnistettava kuva. Niken logokaan ei olisi sama ilman tekstin alla olevaa Swooshia.

Kuva 13. "Blade" tagi. Kruunu tagin päällä on hyvin tyyppillinen koristus.

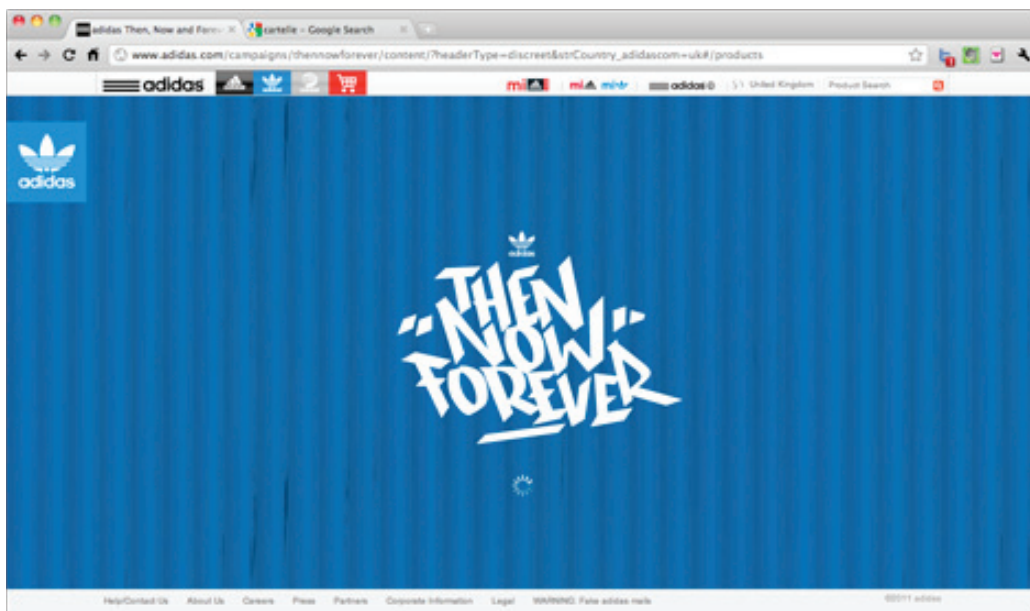
3 Graffiti-kirjaintyyppien käyttö ja saatavuus nykypäivänä

3.1 Graffiti-kirjaintyyppien käyttö mainonnassa ja tuotteissa

Graffitikirjoittelijat ovat vaikuttaneet jo yli neljän vuosikymmenen ajan typografiaan, mainontaan sekä taiteeseen luomalla uusia kirjainmuotoja (Walde 2011, 7). Kun mainonnassa tai tuotteen ilmeessä halutaan ilmentää tietynlaista katu-uskottavaa, urbaania ja lähellä katukulttuureita olevaa tunnelmaa, on graffitityylinen typografia monesti käytössä.

Graafisessa suunnittelussa graffitihenkisiä kirjaintyyppejä näkee erityisesti vaatemerkkien, aikakauslehtien, kirjallisuuden sekä levyteollisuuden käytössä. Rulla- sekä lumi-lautavalmistajat ovat käyttäneet graffiteja tuotteissaan vaatteista lautojen grafikoihin jo vuosikymmeniä. Yhä useammat suuremman luokan yritykset ovat myös alkaneet hyödyntää graffitin tuomaa katu-uskottavuutta mainonnassaan sekä tuotteissaan. Muotikuviissa ja TV-mainoksissa taustalla olevat graffitin peittämät seinät ovat jo arkipäivää.

Seuraavassa olen koonnut muutamia esimerkkejä tag-kirjaintyyppien ja graffitin käytöstä mainonnassa sekä eri teollisuuden aloilla.

Kuva 14. Adidas Originals. Adidaksella on pitkä historia hip hop -kulttuurissa ja sen muodissa. On hienoa, että he jatkavat tätä perintöä ja antavat arvostusta kulttuurille, joka on nostanut Adidas Originals -malliston yhdeksi katumuodin ikonisimmista merkeistä.

Kuva 15. Kix Basketball/Hip Hop Gear. Kix edustaa koripallo- ja katumuotia. He käyttävät runsaasti graffitia printeissään, myös itse Kix -logo on puhdasta graffitia.

Kuva 16. Burton Snowboards. Lumilautailu ammentaa runsaasti vaikutteita katukulttuureista ja muodista.

Kuva 17. Calvin Klein, Shock -tuoksu. CK on halunnut kirjaimellisesti shokeerata kuluttajakuntaansa tällä shokkivärisellä, valuvalla tagilla varustetulla ilmeellä.

Kuva 18. El Da Sensei, levykansigrafiikkaa. Graffitit ja tagit ovat olleet läsnä hip hop -levykansigrafiikassa alusta asti. On hienoa, että jotkut isoja rahoja tienavat rap-artistit antavat myös muille hip hop -kulttuurin osa-alueille mahdollisuuden tulla nähdyksi heidän tuotteissaan.

Kuva 19. Fazer Pantteri -mainos. Fazer pyrkii Street 8 -kampanjallaan olemaan ajan hermolla ja hakemaan niin sanottua katu-uskottavuutta nuorison keskuudessa. On arvostettavaa, että näin suuri ja pitkän historian Suomessa omaava yritys uskaltaa lähteä edustamaan tuotettaan graffitilla, joka saa monesti paljon arvostelua ja kyseenalaista huomiota osakseen.

Kuva 20. Kenzo "Flower Tag" -parfyymi. Kenzo viittaa varmasti Tag -parfyymillään merkkaukseen. Ilme on hieman ristiriitainen, sillä mikään muu asia mainoksessa ei tue graffitia, kuin sana Tag.

Kuva 21. Nissan, mainosvideo. Mainoksessa esitellään seinään maalattu teos ja siinä esiintyvät Nissanin uudet automallit.

nike air force 1 - futura 2000 edition

Kuva 22. Nike X Futura 2000. Futura 2000 on yksi 70–80-luvun New Yorkissa vaikuttaneista graffititaiteilijoista. Futuran töitä myydään tänä päivänä taidegallerioissa isolla rahalla.

Kuva 23. Tribal Gear. Tribal on ollut uskollinen hip hop -tyylille alusta asti. He panostavat vahvasti myös hip hopin eri osa-alueiden edustajien sponsorointiin.

Kuva 24. Kix Basketball/Hip Hop Gear. T-paitaprintit ovat ehkä yksi tunnetuimmista graffitin esiintymismuodoista vaatemuodissa.

Kuva 25. "Will I go to hell for this" -kirjan kansi. Graffiti-aiheisia kirjoja julkaistaan kovalla tahdilla ympäri maailmaa. "Will I go to hell for this" esittelee Kööpenhaminan junagraffitia 25-vuoden ajalta.

Kuva 26. Zoo York Skateboards. New Yorkista kotoisin oleva Zoo York -rullalauta- ja vaatemerkki on aina luottanut graffitiin ilmeessään.

Graffitiluokituksen alle laitetaan selvästi kaikki vähänkään graffitikirjoittelua muistuttavat käsialakirjaintyypit. Tämä puolestaan vaikeuttaa graffitiin perehtymättömän ostajan tilannetta. Halutessaan graffitia edustavan kirjaintyyppin saattaa ostaja päätyä hankkimaan aivan tavallisen käsialakirjaintyyppin, jolla haluttu viesti ei tule välittymään lukijalle. Mielestäni graffitiksi luettavien kirjaintyyppien tason ollessa hyvin vaihteleva on suuri mahdollisuus, että haluttu viesti jää vaille tarvittavaa uskottavuutta. Tällöin tulos on epäonnistunut yritys kalastella asiakkaita kirjaintyyppillä, joka suorastaan huutaa tuotteen edustajan tietämättömyyttä alasta.

Seuraavassa osiossa olen koonnut hieman markkinoilta löytyviä tag-kirjaintyyppiä. Omasta mielestäni tästä valikoimasta ainoastaan kaksi ensimmäistä, Graffiti Drips (kuva 27) sekä Graffiti Classics (kuva 28) ovat niin sanotusti uskottavaa tag-kirjoitusta. Kuitenkin näiden kirjaintyyppien käyttö kaupallisissa tarkoituksissa saattaisi kärsiä niiden vaikealukuisuudesta. Graffiti Drips muodostuu pelkästään versaalikirjaimista, jotka ovat jo itsessään suhteellisen vaikeasti hahmoteltavia. Kun nämä kirjaimet valumiseen ladotaan peräkkäin, on tulos suhteellisen epäselvä varsinkin graffitiin perehtymättömälle henkilölle.

Kuva 27. Graffiti Drips.

Kuva 28. Graffiti Classics.

Graffiti Classics on mielestäni kaikista löytämistäni tag-kirjaintyypeistä onnistunein. Sen kirjaimet ja merkit on muotoiltu huolella loppuun saakka vektorigrafiikaksi ja kaikki kirjaimet ovat selvästi harjaantuneen graffitikirjoittelijan käsialaa. Ainoana miinuksena

sanoisin lievän puuroutumisen, joka syntyy joidenkin kirjainten ollessa vierekkäin toistensa kanssa. Toisaalta kun kyseisenlainen kirjaintyyppi on tarkoitettu lähinnä otsikokäyttöön ja lyhyiden lauseiden kirjoittamiseen, on kirjaintyyppiä käyttävän henkilön helppo huolehtia tarvittavasta välistyksestä.

Kuva 29. Street Artist.

Kuva 30. Most Wasted.

Kuva 31. Scrawler Regular.

Näitä kahta kirjaintyyppiä seuraavat kuusi ovat lähinnä mielestäni hyviä esimerkkejä siitä, miten hyvä tarkoitus voi mennä hieman pieleen. Voi olla, että joidenkin lähtöasetelma on ollut kelvollinen, kun kirjaimet ovat olleet vielä huopatusilla kirjoitettuna paperilla. Monen kohdalla kuitenkin huomaa, kuinka vektorointi, ja muotoiluvaiheessa on menty liian pitkälle ja yritetty luoda yksittäisistä kirjainmerkeistä liian monimuotoisia. Kirjaimia muotoillessa tulisi pitää mielessä, että ne toimivat kaikkien muiden kirjainten kanssa yhdessä, eikä antaa liikaa voimaa yksittäisille merkeille. Vaikka tag-kirjoittelussa kirjaimia venytetään usein varsin pitkällekin, on tämä silti harkittua ja juuri kyseiseen lauseeseen sovitettua. Kun näitä "villejä" kirjaimia yritetään istuttaa satunnaisiin lauseisiin tai kirjainyhdistelmiin, on tulos usein miten varsin tökerö. Tästä hyvinä esimerkkeinä Street Artist (kuva 29), Most Wasted (kuva 30) sekä Scrawler regular (kuva 31).

Kuva 32. Subway New York.

Kuva 33. Mad Props.

Kuva 34. Amsterdam Graffiti.

Subway New York (kuva 32) sekä Mad Props (kuva 33) toimivat hyvinä esimerkkeinä tag-kirjaintyypeistä, joissa ensiasetelma on varmasti hyvä, mutta muotoiluvaiheessa on otettu liian monta oikopolkua. Kirjaimista huomaa, kuinka muotoilija ei ole malttanut hioa kirjaimia loppuun saakka, vaan on jättänyt niihin runsaasti eräänlaisia epämuodostumia.

Amsterdam Graffiti (kuva 34) on varmasti tehty suoraan tietokoneella ja tulos jättää runsaasti toivomisen varaa. En lähtisi edes yhdistämään kyseistä kirjaintyyppiä graffitiin. Markkinoilla on niin paljon käsialakirjaintyyppisiä, että kun puhutaan graffitista ja tageista, tulisi graffitiperimän erottua kirjaimista ensi silmäyksellä.

Monet näistä keräämistäni kirjaintyypeistä löytyvät usealta eri kirjaintyyppisestä myyvältä nettisivustolta. Valmistajat ovat yksityisistä kirjainmuotoilijoista yrityksiin. Kategoria, jonka alta tag-kirjaintyyppit löytyvät on yksinkertaisesti graffiti. Kun tarkastellaan valtaosaa tämän luokituksen alta löytyvistä kirjaintyypeistä, voidaan todeta, että vain pieni osa niistä on oikeasti perimältään graffitia.

Ratkaisua ongelmaan, jossa kaikki vähänkään graffitikirjoittelua muistuttavat käsialakirjaintyytit markkinoidaan graffitina on vaikea keksiä. Mielestäni markkinoilla tarvittaisiin yksinkertaisesti enemmän graffitikirjaintyyppien erikoistuneita valmistajia. Lisäksi kirjaintyyppiä myyvien yritysten tulisi ottaa enemmän vastuuta siitä että kaikki graffitihakusanan alta löytyvät kirjaintyytit todella olisivat uskottavaa graffitia, eivätkä satunnaisten harrastelijoiden tai alaa tuntemattomien tekemiä tuotoksia. Näin taattaisiin, että graffititaiteeseen perehtymättömät asiakkaat saisivat tuotteen, jota he ovat tulleet ostamaan. Eivätkä he joutuisi katumaan myöhemmin saadessaan negatiivista palautetta ostamallaan kirjaintyyppillä luomastaan ilmeestä.

4 Corner Script -kirjaintyyppin muotoiluprosessi

4.1 Ideointi

Ideoidessani omaa kirjaintyyppiäni pidin mielessäni asettamani tavoitteet. Kirjaintyyppiin tulisi olla uskottavaa, aitoa graffitia ja sen tulisi olla luettava myös graffitiin perehtymättömille. Tekstin tulisi kulkea sulavasti eteenpäin niin, että kirjaimet sopisivat yhteen toistensa kanssa ja syntyisi script -kirjoituksen omainen vaikutelma, vaikka suunnittelemini kirjaimien ei ole tarkoitus nivoutua yhteen.

Päätin, että tekisin tarvittavat ligatuurit, eli kahden kirjaimen muodostamat merkit, jotta vältyttäisiin turhilta kirjainten yhteensovitteluongelmilta. Päätin myös tehdä tarvittavista kirjaimista kaksi eri mallia, sillä graffitin henkeen kuuluu, että kaikki kirjaimet eivät ole täysin samanlaisia keskenään. Näin saisin myös varmistettua tekstin juoksevuuden ja eri merkkien yhteensopivuuden joka tilanteessa.

Kuva 35. Kaksi erilaista versiota b -kirjaimesta.

Päätin, että lauseet muodostettaisiin gemenoilla, eli pienillä kirjaimilla. Versaalit toimisivat pelkästään korukirjaimina, eli lauseen alussa toimivana isoina kirjaimina. Versaaleihin pyrkisin tuomaan enemmän eloa, kuten tageissa on tapana ja gemenat toimisivat enemmän script-tyylisenä tekstinä. Säilyttäisin toki myös gemenoissa graffitin piirteet, mutta versaalit olisivat ne, jotka ilmentäisivät eniten kirjaintyyppin graffitiperimää.

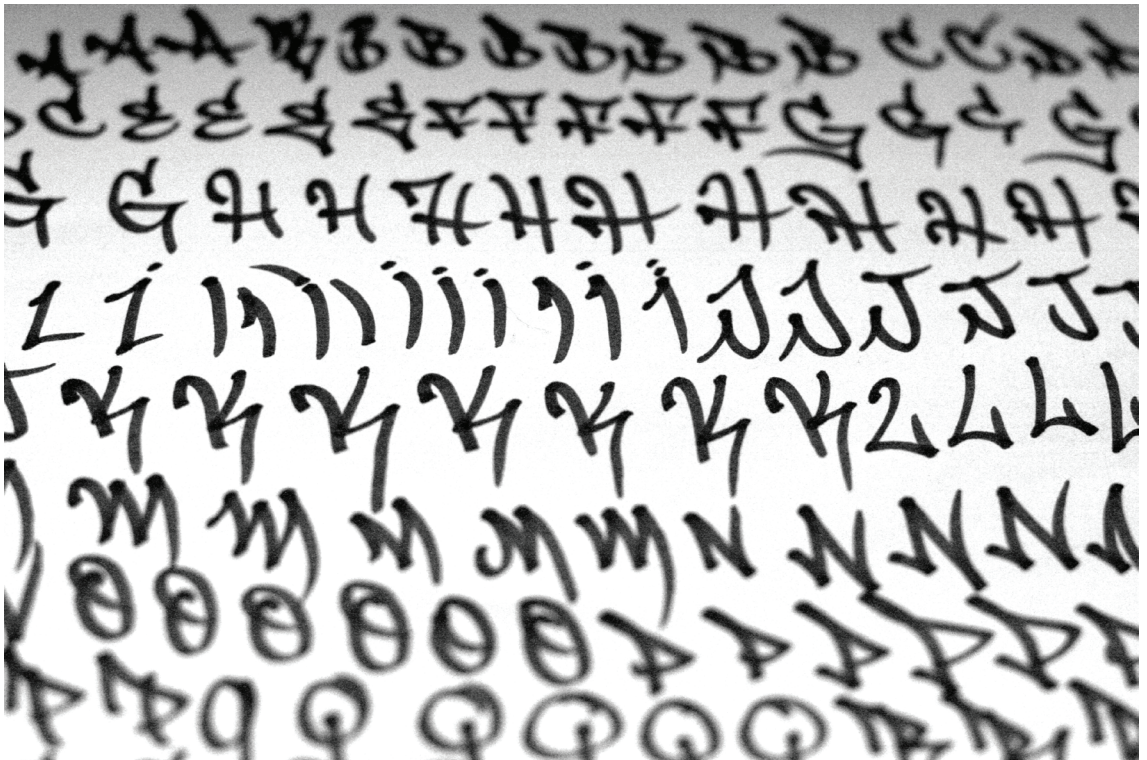
4.2 Luonnosvaihe sekä muotojen etsiminen

Aloitin kirjaintyyppin muotoilun testailemalla erilaisia lähtökohtia paperille. Useiden erilaisten lähestymisten kautta päädyin tyyliin, jossa kirjainten pylväät olisivat hieman kaartuvia ja tulisin toistamaan tietynlaisia kulmia sekä kaarteita kirjaimissa läpi koko linjan.

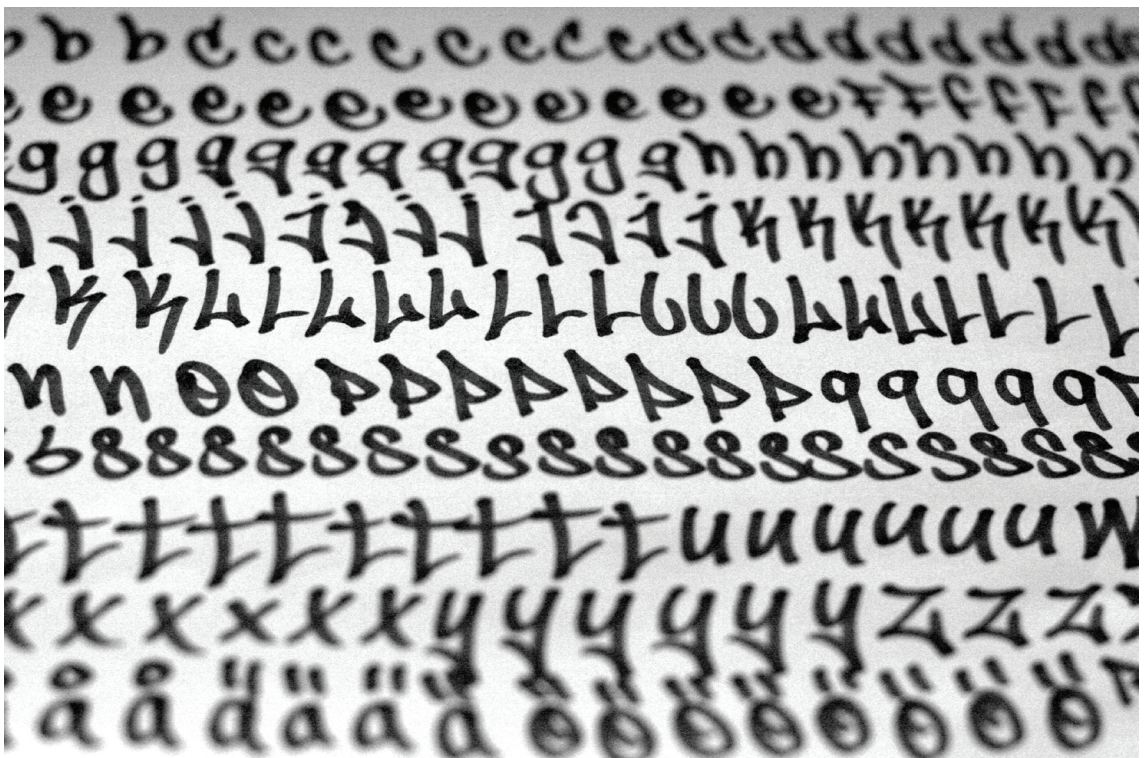

Kuva 36. Muotojen etsintää ja valintoja.

En käyttänyt varsinaisesti mitään erityistä graffitityyliä mallinani, sillä en halunnut ottaa liikaa vaikutteita kenenkään muun suunnittelijan tyylistä, vaan luoda oman tyylliseni kirjaintyyppin. Koska olen harrastanut graffiteja useamman vuosikymmenen ajan, voin luottaa omaan arviooni sekä vuosien varrella omaksi tyylikseni kehittyneeseen kädenjälkeen ilman, että minun tarvitsisi hakea vaikutteita muilta.

Kuva 37. Alustavia kokeiluja ja muotojen etsintää.

Kuva 38. Alustavia kokeiluja ja muotojen etsintää.

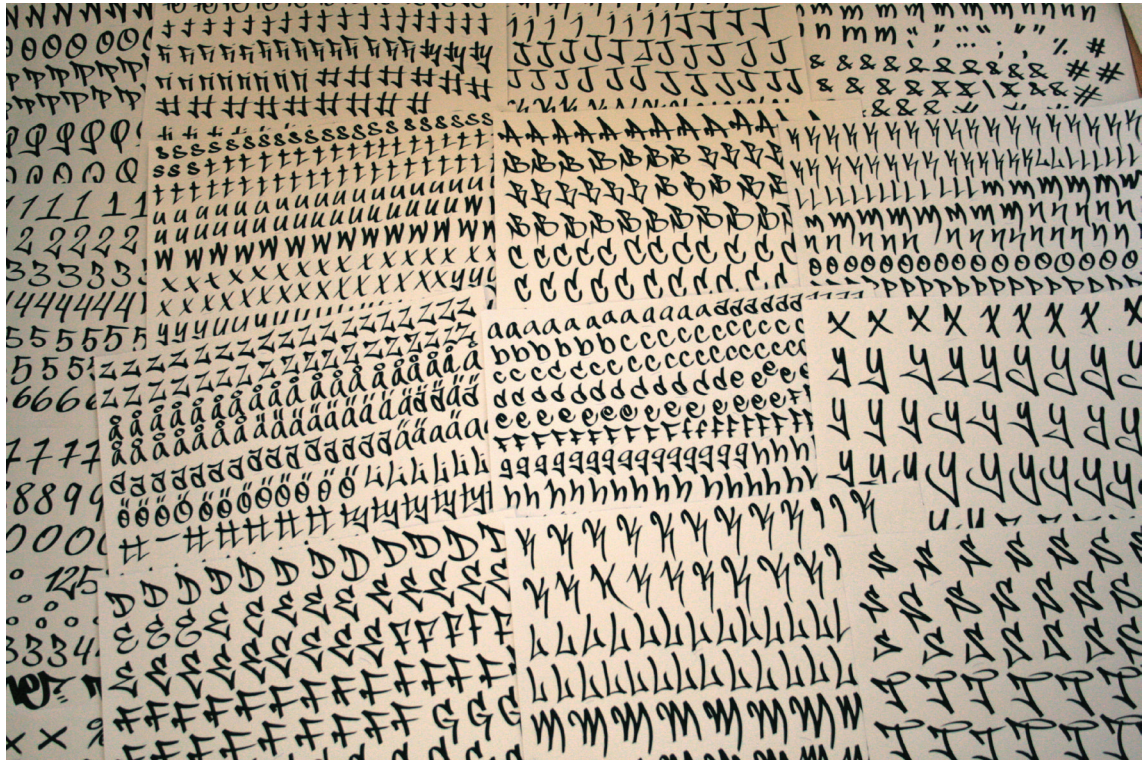
Halusin että valmis digitalisoitu kirjaintyyppi näyttäisi mahdollisimman paljon huopatussilla kirjoitetulta, joten päätin toteuttaa kirjainten ensimmäisen muotoiluvaiheen perinteisin keinoin kirjoittamalla aakkoston leveällä huopatussilla paperille.

Kun tarkastelee useimpia leveällä huopatussilla tehtyjä tageja, voi huomata selvän yhteyden; tussin terää pidetään terävällä, leveimmällä sivulla ja kulma on useimmiten noin 30 astetta. Jos tätä tekniikkaa vertaa humanististen painokirjaimen muotopiirteisiin, on se hyvinkin samankaltainen. Kaarle Suuren vallan aikana ja sen jälkeen 800-luvulla kehittyneet karolingiset minuskelit kirjoitettiin leveällä tasaterällä viistossa 30 asteen kulmassa. Tämä kalligrafinen jälki ja paksuusvaihtelu on nähtävissä humanististen painokirjainten muotopiirteissä. (Itkonen 2007, 24.) Tätä leveäkärkisen tasaterän jälkeä kutsutaan dynaamiseksi jäljeksi (Itkonen 2007, 28). On mielenkiintoista huomata, kuinka samankaltainen tekniikka säilyy läpi vuosituhansien ilman, että sen läsnäoloa tai käyttöä sen kummemmin tiedostetaan. Omassa työssäni tämä dynaaminen jälki on läsnä, mutta en halunnut kuitenkaan noudattaa sitä orjallisesti, vaan annoin kynän terän kulkea tavoin jotka tuntuivat kullekin merkille sopivilta. Yleensä kirjaimen ensimmäinen veto saattaa lähteä liikkeelle juuri tällä 30 asteen kulmalla, mutta muiden muotojen kohdalla tussin terää voi hieman kallistaa eri kulmiin, jotta jäljestä tulee tasaista eikä liian suuria paksuuseroja pääse syntymään.

Muotoja hakiessani pyrin pitämään mielessäni työlleni asettamat tavoitte: saada aikaan graffitityylille uskolliset, mutta kaikille luettavat tag-kirjaimet, jotka sopivat yhteen toisensa kanssa lauseesta riippumatta. Halusin siis luoda kirjaintyyppin, joka tasapainoilisi perinteisen, tyylihakuisen graffitin ja script-kirjaintyyppin välimaastossa.

Pidin mielessäni kirjainmuotoilun kurssillamme toteuttamani kirjaintyyppin kohdalla vastaan tulleet ongelmat ja seikat, jotka helpottivat kirjaintyyppin muotoilun prosessia. Testailin useita eri muotoja samoille kirjaimille yhdessä toisten kirjainten kanssa ja omina merkkeinään. Graffitissa käytetään runsaasti erilaisia merkkejä ja kuvioita koristamassa sanoja. Suunnittelin kaikki oleellisimmat merkit perinteisestä merkistöstä aina moniin graffitille tyypillisiin merkkeihin, kuten erilaisiin nuoliin, tähtiin sekä pisteisiin ja lainausmerkkeihin.

Piirsin kirjainmerkkejä useammalle kymmenelle paperiarkille, josta valitsin sen jälkeen minua miellyttävimmät ja toistensa kanssa samankaltaiset yksilöt. Kuvasin nämä merkit ja kirjaimet, siirsin kuvat tietokoneelle ja jäljensin ne Bezier-työkalulla Illustrator-ohjelmassa. Kun olin saanut kaikki merkit jäljennettyä vektoripoluiksi, siirsin ne järjestelmällisesti FontLab-ohjelmaan ja valmistin merkeistä varsinaisen kirjaintyyppin.

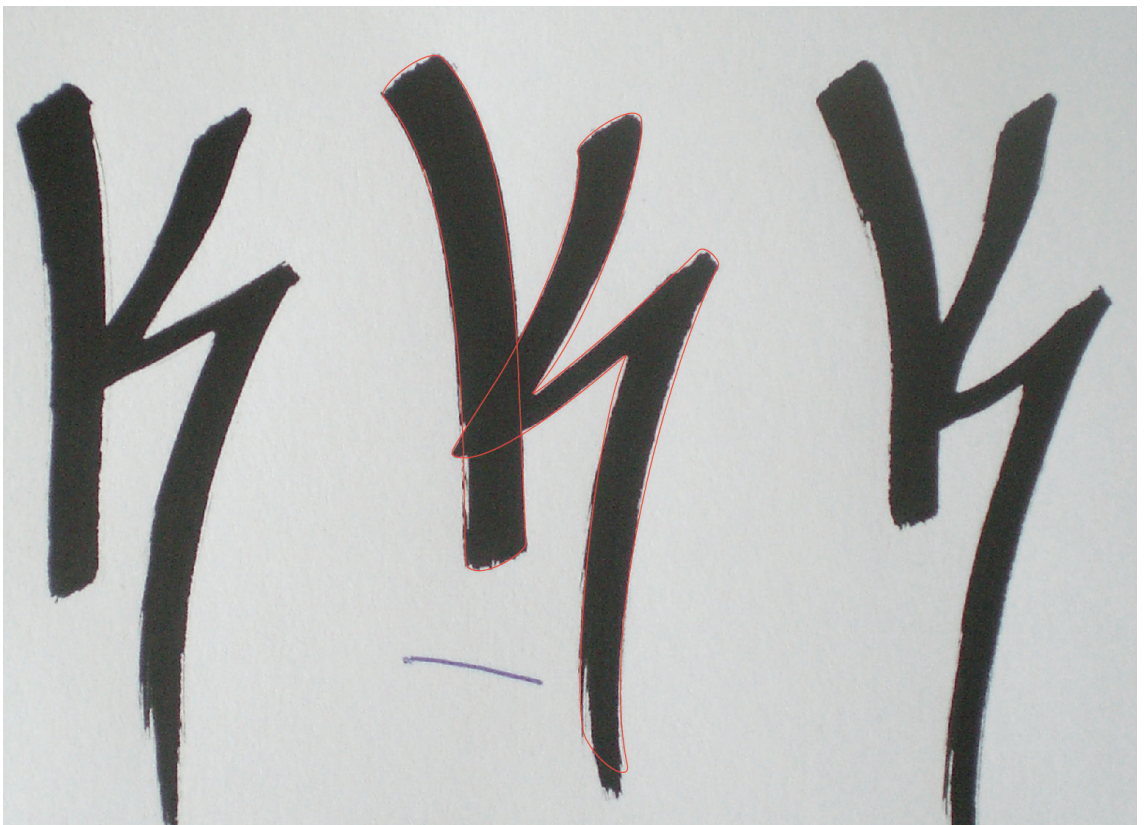

Kuva 39. Kirjainmuotojen hakua huopatusilla A1-paperiarkille.

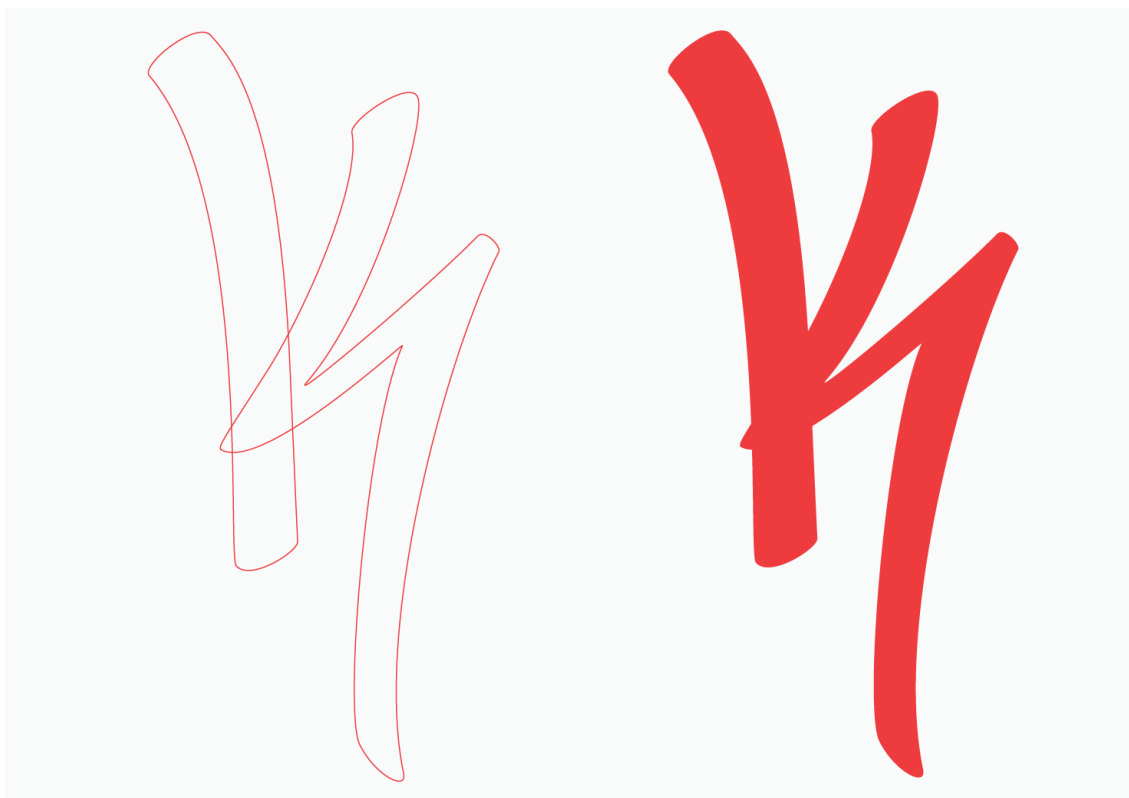
Vaihe, jossa kirjainta muotoillaan vektoripoluksi on yksi koko projektin vaativimmista. Kun suunnitellaan otsikkokäyttöön tulevaa kirjaintyyppiä, tulee pitää mielessä, että jokainen yksityiskohta tulee näkyviin suuressa pistekoossa. Tämä puolestaan asettaa hyvin korkeat vaatimukset vektoripolon muotoilulle. Tämä vaihe on siis hyvin aikaa vievä ja vaati paljon kärsivällisyyttä. Siinä vaiheessa, kun jo muotoiltu kirjain sijoitetaan lauseeseen muiden kirjainten kanssa, voi tulla suuria yllätyksiä ja kyseisen kirjainmerkin muotoiluprosessi saattaa pahimmassa tapauksessa palata alkupisteeseen. Oikeat ja onnistuneet ratkaisut löytyvät siis kokeilujen kautta.

Kuva 40. Huolimaton muotoilu joka näkyy vasta suuremmassa koossa.

Kuva 41. Muotojen jäljentäminen valokuvasta vektoripoliksi.

Kuva 42. K -kirjaimen vektoripolut ja niiden yhdistäminen yhdeksi elementiksi.

Kun olin saanut kaikki kirjaimet ja merkit jäljennettyä vektoripoluiksi, ryhdyin testailemaan niiden toistensa kanssa toimivuutta ja yhteensopivuutta. Rakensin niistä erilaisia lauseita ja pyrin etsimään ongelmakohtia, joissa jokin kirjainpari ei esimerkiksi toimisi hyvin yhdessä. Ongelmakohtan löytäessäni muokkasinkin kirjaimia uusiksi pitäen samalla mielessä niiden sopivuuden myös muiden kirjainten kanssa. Tätä vaihetta voisikin kutsua eräänlaiseksi kultaisen keskitien etsimiseksi, jossa pyritään löytämään optimimuoto kullekin kirjaimelle, millä varmistetaan kaikkien merkkien yhteensopivuus. Jouduin tekemään usein kirjaimen alusta, sillä en halunnut tyytyä puolitiehen jätettyihin kompromisseihin. Kirjaintyyppin kokonaisuus muokkautui todella paljon vielä senkin jälkeen, kun olin muotoillut kaikki merkit ensimmäistä kertaa valmiiksi vektoripoluiksi.

Kuva 43. T-kirjaimen kaksi eri muotoa helpottamaan kirjainten yhteen sovitusta.

Kuva 44. Typografinen viivasto.

Suunnittelemani kirjaintyyppin typografinen viivasto ei noudata aivan täysin perinteistä kaavaa, josta löytyy viisi eri linjaa, joihin kirjainten tietyt osat tukeutuvat. Graffitityylissä kirjaintyyppissä tulee mielestäni säilyttää sille ominainen eloisuus. Otin muutaman peruslinjan, mutta annoin niille myös tarvittaessa vapauden venyä näiden linjojen ulkopuolelle. Perusajatuksena se, että jokaisella genmenakirjaimella olisi ainakin kaksi linjaa, joihin ne tukeutuisivat. Toisin sanoen typografinen viivasto olisi kahdella eri tasolla ja kirjainten ylä- ja alapidennykset voisivat vaihdella näiden tasojen välillä vapaaseen tyyliin.

Kun suunnittelemani tekstityypin versaalikirjaimet on tarkoitettu vain alkukirjaimiksi, niiden ei tarvitse olla vierekkäin toistensa kanssa. Versaalit saivat siis elää tarvitsemallaan tavalla, kuitenkin niin, että ne olivat toistensa kanssa suurin piirtein samankokoisia. Pyrin siihen, että myös versaalikirjaimet tukeutuisivat ainakin yhteen kirjaintyyppini typografisen viivaston linjaan. Se, millä osalla kirjaimesta tämä tapahtuisi, olisi täysin kirjaimesta riippuvainen. Se voisi olla joko ylä- tai alapidennys, taikka pääteviiva.

Graffitin synnystä on jo lähes viisikymmentä vuotta. Tänä aikana se on kehittynyt yhdeksi suurimmista ja suosituimmista moderneista taiteenmuodoista. Graffitissa pätevät selkeät säännöt ja sen eri tyyleillä on omat nimensä ja vaikutteensa. Graffitimaalaus ei ole vain satunnaista piirtelyä ja nuorten vandaalien huvittelua, vaan myös vakavasti otettava omat sääntönsä omaava taiteenmuoto. Graffititaiteilijoiden töitä myydään jo sadoilla tuhansilla euroilla taidegallerioissa ympäri maailmaa. Mainonta, typografia sekä muotiteollisuus käyttävät jatkuvasti graffitia sen eri muodoissa tuotteissaan ja töissään.

Oli mielenkiintoista käydä läpi koko prosessi, joka johti valmiiseen digitaaliseen kirjaintyyppiin. Alun kirjainhahmottelujen ja muotojen etsinnän jälkeen tein haluamani kirjainmerkit huopatussilla suurille paperiarkeille, valokuvasin ne ja jäljensin vektoripoluiksi Illustrator-ohjelmassa. Valmiit vektoroidut kirjaimet sekä merkit siirsin FontLab-ohjelmaan ja viimeistelin siellä uuden kirjaintyyppini. Halusin, että valmis vektoroitu jälki muistuttaa mahdollisimman paljon aitoa huopatussin jälkeä, joten päätin olla ottamatta oikopolkuja esimerkiksi tekemällä kirjaimet suoraan digitaalisiksi Wacom-tablettia käyttäen. Olen tehnyt aikaisemmin vastaavan kirjaintyyppin juuri Wacomia käyttäen, enkä ollut täysin tyytyväinen syntyneeseen jälkeen.

Opinnäytetyöni kohdalla onnistuin täyttämään itselleni asettamani tavoitteet. Pyrkimyksenäni oli luoda uskottava tag-kirjaintyyppi, joka on selkeä ja luettava myös graffitiin perehtymättömille ihmisille. Tutkimusosuudessa avasin graffitin historiaa ja sen syntyyn sekä kehitykseen johtaneita tekijöitä. Tämän kuvin varustetun historiakatsauksen avulla pyrin piirtämään taustaa omalle varsinaiselle työlleni. Lisäksi katsaus nykypäivän graffitikirjaintyyppien käyttöön markkinoinnissa ja eri teollisuudenaloilla sopii mielestäni hyvin tähän kokonaisuuteen. Kaikki eivät välttämättä tiedosta sitä tosiasiaa, että graffiti on kaikkialla, ei pelkästään betoniseinissä ja hämyisissä tunneleissa.

Mielestäni suunnittelemani Corner Script -kirjaintyyppi vastaa asettamiini haasteisiin ja pysyy uskollisena aidolle graffitille, mutta on samalla myös selkeä ja luettava script-kirjaintyyppi. Halusin luoda huolitellun tag-kirjaintyyppin, koska markkinoilla on sille tarvetta. Uskon että suunnittelemani kirjaintyyppi sopii juuri siihen saumaan, johon olin sen suunnitellut. Aikomukseni on ottaa yhteyttä eri yrityksiin, joiden ilmeeseen, tuotteisiin sekä markkinointiin suunnittelemani kirjaintyyppi voisi sopia. Tämän tyyppisiä yrityksiä voisivat olla esimerkiksi katuvaatemerkit, rulla- ja lumilautavalmistajat tai vaikkapa katukulttuureihin keskittyneet julkaisut. Pyrin siis ensisijaisesti löytämään

työlleni ostajan. Toisena vaihtoehtona on laittaa tämä kirjaintyyppi suoraan myyntiin jollekin alan nettisivustolle. Mielestäni kirjaintyyppini pärjää hyvin vertailussa esimerkiksi MyFonts -nettisivustolta löytyvien tag-kirjaintyyppien kanssa. Toisin sanoen uskon sille löytyvän tilausta.

Koko opinnäytetyöhöni liittynyt prosessi oli hyvin mielenkiintoinen ja kehittävä. Oli hyvä, että olin valmistanut jo aikaisemmin tulevan opinnäytetyöni mielessä pitäen tag-kirjaintyyppin. Aloitin siis prosessin hyvissä ajoin ja pystyin välttämään useat virheet, joita tein ensimmäisen kirjaintyyppin kohdalla. Pysyin hyvin asettamassani aikataulussa, eikä varsinaisia ongelmatilanteita päässyt syntymään. Suurimmaksi haasteeksi nostaisin kirjainten yhteensopivuuden. Vaikka yksi kirjainmerkki olisi hyvin onnistunut, saattoi tilanne olla se, että merkki ei sovi muiden kanssa yhteen. Jouduin siis tekemään useamman merkin uudestaan sen jälkeen kun ryhdyin kokeilemaan erilaisia kirjainyhdistelmiä valmiista kirjaimista. Onneksi aikaa oli riittävästi ja ehdin hyvin viimeistelemään kaikki merkit haluamaani muotoon.

Prosessi, jonka kävin läpi kirjainten muotojen etsinnästä niiden jäljentämiseen digitaaliseen muotoon oli hyvin opettava. Uskon kehittyneeni vektoripolkujen viimeistelyssä ja löytäneeni tavat joilla työtahti pysyy hyvänä ilman, että pääsee syntymään turhia virheitä joita joutuu korjailemaan jälkikäteen.

Prosessin myötä sain paljon uusia ideoita sekä ajatuksia kirjainmuotoilusta ja aion varmasti toteuttaa niitä myös tulevaisuudessa. Olen jo alkanut suunnittelemaan seuraavaa kirjaintyyppiäni, joka ei tällä kertaa ole graffiti-vaikuttainen. Graffitit toimivat minulle siis eräänlaisena porttina typografian ja kirjainmuotoilun maailmaan. Uskon että kirjainmuotoilu ja sen arvostus ovat hyvässä nousussa ja yritykset ottavat mielellään käyttöönsä ainutlaatuisia kirjaintyypppejä. Kilpailu markkinoinnissa on kova ja yritykset pyrkivät erottumaan mahdollisimman monella tavalla muista kilpailijoista. Oma yksilöllinen typografia on loistava tapa rakentaa yrityksen omaa identiteettiä sekä ilmettä.

Felisbret, Eric 2009. Graffiti NEW YORK. New York: Abram.

Isomursu, Anne 1998. Helsinki Graffiti. Helsinki: Matti Pyykkö.

Itkonen, Markus 2007. Typografian käsikirja. Helsinki: RPS-yhtiöt.

Handselecta 2007. Thesis. [www-sivu] < <http://handselecta.com/thesishome.html> >
(Luettu 15.4.2012)

Stewart, Jack 2009. Graffiti Kings. New York: Melcher Media / Abram.

Style Wars. 2003. Tony Silver. USA. Plexfilm. 70 min.

Walde, Claudia 2011. Street Fonts. London: Thames & Hudson

Liite 1. Kuvalähteet

Kuva 1 (sivu 4). <<http://www.times-herald.com/local/Graffiti-could-be-tied-to-activities-of-gang> > 17.4.2012

Kuva 2 (sivu 5). < <http://www.asdlabs.com/blog/2008/12/30/cry-of-the-city-part-1-the-legend-of-cornbread> > 17.4.2012

Kuva 3 (sivu 7). < <http://www.woostercollective.com/post/new-york-yimes-1971-taki-183-spans-pen-pals> > 17.4.2012

Kuva 4 (sivu 8). < <http://www.flickr.com/photos/23038831@N08/3532576440> > 17.4.2012

Kuva 5 (sivu 9). < <http://streetgiant.com/2010/02/18/dondi's-whole-car-series> > 17.4.2012

Kuva 6 (sivu 11). < <http://graffitialphabeto.com/6-step-how-to-make-tag-graffiti-tutorial/bates-tag-graffiti> > 17.4.2012

Kuva 7 (sivu 12). < <http://bbandm.wordpress.com/2011/02/02/graffiti-art-in-detroit-part-5-masterpieces> > 17.4.2012

Kuva 8 (sivu 13). < <http://knowngallery.com/kg-collection/cap-one> > 17.4.2012

Kuva 9 (sivu 14). Felisbret, Eric: Graffiti NEW YORK, sivu 118.

Kuva 10 (sivu 14). Felisbret, Eric: Graffiti NEW YORK, sivu 118.

Kuva 11 (sivu 15). <<http://blogs.colette.fr/mandi/2010/07/05/stay-high-149-voice-of-the-ghetto> > 17.4.2012

Kuva 12 (sivu 16). < <http://www.badbloodclothing.bigcartel.com/product/tag-tee> > 17.4.2012

Kuva 13 (sivu 16). Felisbret, Eric: Graffiti NEW YORK, sivu 119.

Kuva 14 (sivu 27). < <http://www.rubbishcorp.com/then-now-and-forever-cartelle-vs-adidas> > 17.4.2012

Kuva 15 (sivu 18). < http://issuu.com/online-magazine/docs/k1x_lookbook_q1q2_2012?mode=embed&layout=http%3A%2F%2Fskin.issuu.com%2Fv%2Flight%2Flayout.xml&showFlipBtn=true > Sivu 48/56

Kuva 16 (sivu 18). < <http://www.thisnext.com/browse/Burton-Snowboards> > 17.4.2012

Kuva 17 < <http://frompyrgos.blogspot.com/2011/12/ck-one-shock-for-him-calvin-klein.html> > 17.4.2012

Kuva 18 (sivu 19). < <http://tdf-underground-hip-hop.blogspot.com/2008/12/el-da-sen-sei-discography-all-grouprips.html> > 17.4.2012

Kuva 19 (sivu 19). Mainostoimisto Hasan & Partners

Kuva 20 (sivu 20). <<http://art8amby.files.wordpress.com/2011/06/kenzo-flower-tag-fragrance.jpg> > 17.4.2012

Kuva 21 (sivu 20). < <http://www.influencia.net/fr/actualites1/nissan-invente-graffiti-commercial,91,2340.html> > 17.4.2012

Kuva 22 (sivu 21). < <http://www.flickr.com/photos/babakone/4258571169> > 17.4.2012

Kuva 23 (sivu 21). < <http://www.radiofuturamusic.com/v2/images/401976TribalClassic.jpg> > 17.4.2012

Kuva 24 (sivu 21). < <http://hoopeduonline.com/2011/07/05/freshly-dipped-k1x-99-problems-tee> > 17.4.2012

Kuva 25 (sivu 22). < <http://www.dutchdamage.com/index.php/blog/68-blog/797-media--book-will-i-go-to-hell-for-this-review> > 17.4.2012

Kuva 26 (sivu 22). < <http://english.mashkulture.net/2010/05/05/zoo-york-classic-tag-decks> > 17.4.2012

Kuva 27 (sivu 23). < <http://www.myfonts.com/fonts/mur/graffiti-drips> > 17.4.2012

Kuva 28 (sivu 23). < <http://www.myfonts.com/fonts/robarnow/graffiti-classic> > 17.4.2012

Kuva 29 (sivu 24). < <http://www.myfonts.com/fonts/highground/street-artist> > 17.4.2012

Kuva 30 (sivu 24). < <http://www.dafont.com/mostwasted.font> > 17.4.2012

Kuva 31 (sivu 24). < <http://www.fonts.com/findfonts/detail.htm?productid=511960> > 17.4.2012

Kuva 32 (sivu 25). < <http://www.myfonts.com/fonts/hvdfonts/subway> > 17.4.2012

Kuva 33 (sivu 25). < <http://www.fonts.com/findfonts/detail.htm?productid=813667> > 17.4.2012

Kuva 34 (sivu 25). < <http://www.dafont.com/amsterdam-graffiti.font?text=Amsterdam+Graffiti&psize=l> > 17.4.2012

Liite 2: Corner Script -kirjaintyyppi, kirjainmerkistö

Aa Bb Cc Dd Ee

Ff Gg Hh Ii Jj

Kk Ll Mm Nn Oo

Pp Qq Rr Ss Tt

Uu Vv Xx Yy

Zz Ää Åå Öö

Numeraalit sekä ligatuurit

0 1 2 3 4

5 6 7 8 9

ii ii ti ii

fe li te ty

tu re et th

aa ll ez oo

Erikoismerkit

* ~ / ↷ ? *

↷ → - + × °

... ; . ' ' " " ()

& % # \$ € @

% = < > ≪ ≫

Varioivat kirjainmerkit

A H

y j g

n a k

ä e b i k

p t t ä ä

Liite 3: Corner Script -kirjaintyyppi käytössä, levynkansigrafiikka

Corner Script -kirjaintyyppi käytössä, vaatepainatus

Corner Script -kirjaintyyppi käytössä, tuotemerkit ja pakkaukset

Metropolia Ammattikorkeakoulun

Kevätnäyttely*
2012

Kevät 2012
näyttely*

Vantaan Designikkunassa

3.-19.5.2012

Esillä Metropolia Ammattikorkeakoulun
muotoilun ja viestinnän
koulutusohjelmien opiskelijatöitä!

Avoimna ti-pe 11-18, la 11-15, su-ma suljettu
Asematie 3, Tikkurila Vantaa

Vapaa pääsy!

Metropolia